

Verzinken in zwarte schaduwen van haat en miskenning, van hoon en pijn, tot straks de zwarte nacht over Hem valt van den eeuwigen nacht aan het kruis.

Kerstfeest — zoo noemen we het. En terecht. Maar vergeet het nooit één oogenblik, gij begenadigde zondaar, die door het wonder van deze geboorte zijt herboren tot levende hoop en lichtende heerlijkheid — vergeet het nooit, dat deze uw heerlijkheid voor Hem is geweest een offer. Een pijn. Zelfontlediging. Verzinking, tot Hij afgedaald was zoo diep als gij verloren laagt, om u te kunnen grijpen en verlost binnen te leiden in de nieuwe heerlijkheid van het kindschap van God.

Kerstfeest — geboren uit Kerstvernederig. Licht, maar geworden uit een ondergaan in diepten van nacht en donkerheid.

Als het feest mag worden voor uw ziele, kniel dan eerst diep voor Hem neer, die uit Zijn donkerheid u het licht heeft gemaakt. Kniel dan en aanbid, opdat Hij op dit komende Christusfeest verheerlijkt worde.

Zóó zette uw Kerstfeest in.

Maar door dit gaan naar den nacht der vernedering en van de pijn heeft de Zoon Gods het licht doen geboren worden voor de Zijnen.

Een onzer tekensnaars heeft het treffend gesymboliseerd door zijn uitbeelding van de ontmoeting van het Christuskind en de herders van Bethleem. In den beestenstal vinden ze het Kindeke, in den nacht. Daar ligt het met Maria, Zijn moeder. Jozef heeft een licht omhoog, opdat de herders het Kindeke goed zullen kunnen zien.

En het is ook licht in den stal en om de kribbe. Stralend licht. Maar als ge goed ziet, ontdekt ge het geheim, vanwaar dat licht ontspringt. Het is niet van de lamp, die Jozef heurt — het straalt van het Kindeke zelf uit. Van Hem is dat wonderlijke licht. Het vult den stal. Het overschijnt de herders. En het schijnt diep in hun hart, zoo dat ze heengaan, lovend en dankend voor alles, wat ze hebben gehoord en gezien.

Dát is het Kerstfeest. Het is het feest van het licht.

Het is in deze dagen, donker en somber, omgeschadwd door nevelen en donkerheid, vol gemaakt van licht. Kleinrig en gezellig, vrolijk en blij.

Maar het licht gaat van het Kind in de kribbe uit. Het licht der genade. Der vergeving. Der gemeenschap met God. Der wetenschap, dat de breuk is weggenomen; dat de schuld is verzoend; dat voor al de nooden van het leven er hulp is bij God; dat in het sterven er een weg zal zijn naar de eeuwige heerlijkheid.

Dát is het Kerstfeest: God geeft het licht. Daar is uit 's werelds duistere wolken een licht der lichten opgegaan.

En toch, zal het Kerstfeest zijn, zal het wonder van Bethleem feest worden voor den zondaar, dan moet er nog iets anders zijn.

Of vanwaar is het anders te verstaan, dat er zoovelen zijn, voor wie het géén feest is bij de wetenschap dezer dingen?

Vanwaar, dat er zoovelen zijn, die jaar na jaar in het donker leven en nooit komen tot het licht en tot de blijde wetenschap, dat hun zonden zijn verzoend, en dat ze in het Kind van Bethleem een Borg voor hun schuld hebben en een Redder van het eeuwig verderf van den nacht der hel?

Wel, omdat ze steeds verzuimen, den gang te maken naar de kribbe.

Dat licht, dat over de herders viel en dat scheen tot diep in hun ziel, bestraalde hen alleen daardoor, dat ze het besluit hadden genomen, heen te gaan naar Bethleem en te zien, wat hun de Heere verkondigd had.

Daar moet de trits zijn in uw leven.

Eerst het Kerstfeest, de geboorte van Gods Zoon. Dan de Kerstgang door het geloof; het gaan naar het Kind met aanboudend gebed en geloof. En daarna het Kerstfeest.

Er zijn menschen, die van deze dingen kennis nemen zonder meer ooit te doen. Ze zijn als de kijkers in de drukke winkelstraat voor de spiegels. Ze bewonderen de heerlijkheden, die daarachter uitgesteld liggen, maar binnen gaan ze niet en koopen doen ze niet.

Zóó zijn er, die van ver staan kijken door de spiegelruit van het Woord, maar nooit verder komen dan zien en verder gaan. Misschien, door

dat ze niet echt aan deze heerlijkheden behoefte hebben. Of misschien, dat zij anderen, omdat ze nooit meer doen dan twijfelend vragen, of God hun het niet kwalijk nemen zou, als zij, zulke zondaars, het waagden, binnen te gaan, en hun handen begeerig uit te strekken naar de genade, die in Christus Jezus is.

Welk een arm Kerstfeest!

Daar binnen straalt het van licht, dat God geeft, en dat van het Kindeke uitschijnt. Maar hilverend in den donkeren kouden nacht staan ze van ver of vernaken zich bij het koude kunstlicht, dat de arme wereld ontstak.

Lezer, God geeft het licht — dat is Kerstfeest.

Vielen de stralen reeds verwarmend en verlichtend in uw ziel? Of staat ge buiten nog in den nacht?

Laat ons op dit komende feest gaan naar den Zaligmaker. Laat ons knielen voor Hem. Tot het licht schijne over onze ziel en het duister verdwijne voor het levende licht, dat van den Christus Gods uitstraalt en uw voeten richt op den weg des vredes.

Door den Kerstgang worde het feest voor u.
C. B.

KERKELIJK LEVEN.

Reformatie in de prediking.

XIII.

Het resultaat van onze enquête. XI.

Herinneren we nog eens aan de reeds gerefereerde reformatische wenschen, door de deelnemers aan onze enquête geuit:

1. Het bevindelijk element in de prediking heeft dringend versterking noodig.

2. De prediking dient meer tijdprediking te zijn en rekening te houden met de geestelijke stroomingen onzer dagen.

3. Er kome meer bezieling in de prediking.

4. De prediking ontsluit meer het gehele Woord Gods.

Hierop volgt een punt, dat nog al veel omvat en dat misschien het best hierin toe te spitsen is:

5. Er worden minder historische stoffen gekozen. Want daarom concentreeren zich voor een groot deel de klachten, welke wij hier op het oog hebben. De een zegt, dat de prediking soms te zeer het karakter van een bijbellesing draagt. De ander, dat zij vaak wel in een evangelisatie-lokaal op haar plaats zou zijn, maar niet op den kansel. Een derde, dat over het geheel het gehoor te laag wordt aangeslagen. En de meesten brengen dit in verband met een zekere voorkeur voor historische stoffen, welke zij meenen te ontdekken. Men merkt daarbij op, dat de prediking, als zij rekening houdt met het kerkelijk jaar, toch reeds veel historische stof zal moeten kiezen. Maar wanneer dan daarenboven nog op de overblijvende Zondagen over geschiedenissen en gelijkenissen wordt gepreekt, komen de andere deelen der Schrift niet tot hun recht. Een lezer heeft het volgens zijn gespecificeerde opgave in 1927 al heel merkwaardig getroffen. Van de 52 Zondagen hoorde hij op 38 over een historischen tekst preeken. Daar waren heel fijne psychologische preeken bij, voegt hij eraan toe. Hij ontkent ook niet, dat een historische tekst voor de kinderen der gemeente bijzondere attractie heeft. Ouders, zoo denkt hij, zullen zich dan ook lichter met zulk een tekstkeuze kunnen verzoenen dan zij, die geen kinderen hebben. Het peil der prediking wordt er onwillekeurig door omlaag gedrukt. Of ik daarop eens de aandacht wil vestigen, vraagt hij. Wat ik bij deze dan gedaan heb. Naar hij merken zal, staat hij hierin niet alleen. In hoever wij hier met een tamelijk algemeen verschijnsel te doen hebben, kunnen wij niet beoordeelen. Maar misschien willen onze predikanten hierover eens hun gedachten laten gaan.

Over de volgende punten kunnen wij niet zoo breed uitweiden.

Anders kwamen wij voorloopig niet tot een eind.

Mogen wij daarom volstaan met ze alleen te noemen en verdere toelichting achterwege te laten?

6. Er worde meer „separatie“ gemaakt tusschen bekeerden en onbekeerden.

7. Het werk Gods sta meer op den voorgrond.

8. Er worde meer gelet op den vorm der prediking.

9. De prediking worde „hartelijker“.

10. De prediking zij er meer op gericht het kerkelijk besef aan te kweken.

11. Er worde meer nadruk gelegd op het apokalyptische element.

12. Het sociale element worde minder verwaarloosd.

13. De zending kome vaker ter sprake.

14. De prediking blijve binnen de vermoeidheidsgrenzen van het gros der gemeente en kiese niet als maatstaf de vermoeidheidsgrens van den prediker, daar die in den regel veel wijder van omtrek is.

Hieronder hebben wij zooveel doenlijk alle wenschen saamgebracht.

Mogelijk zal niet ieder deelnemer aan onze enquête den zijnen er dadelijk in terugvinden, omdat wij zijn formulering niet hebben overgenomen. Maar hij eenig zoeken zal hij hem wel ontdekken.

Gelijk gezegd, hebben wij er ons in den regel van onthouden uit te spreken of wij het met een wensch eens of oneens waren.

Dat zal wel uitkomen als wij in meer thetischen vorm onze gedachten over reformatie in de prediking ontwikkelen.

Wij danken onze korrespondenten ten zeerste, dat zij deze enquête deden slagen.

Wij danken hen ook voor den vorm, waarin zij dat deden.

Velen gaven van tevoren toe, dat hun oordeel eenzijdig kon zijn.

Menigmaal verraste ons de liefde tot hen, die het Woord Gods verkondigen.

Mogen wij heel ons Gereformeerde volk afmeten naar de deelnemers aan onze enquête, dan willen wij den uitroep niet inhouden: wat heeft dit volk ondanks veel gebreken toch mooie eigenschappen!

Wij vergeten daarbij niet: die zijn hun eigen geworden door Gods Geest en Woord.

Ter beëindiging der discussie.

Van de heeren Redert en Troost ontvingen wij onderstaand stuk ter plaatsing.

Gelijk men ziet, gaat dit grootendeels langs ons artikel heen.

De discussie komt daardoor op het doode punt te staan en het heeft daarom geen zin, die langer te laten voortduren.

Wij brengen in hun schrijven enkele cijfers aan, welke verwijzen naar de opmerkingen, welke wij daarop laten volgen.

Hooggeachte Redactie.

Vergun ons naar aanleiding van uw laatste stuk in „De Reformatie“ van 7 Dec. l.l., getiteld „Het masker af“, enkele opmerkingen.

1. Onze bewering dat het protest van Dr v. d. Vaart Smit niet werd geplaatst, handhaven wij ten volle. Een ingezonden stuk wordt op de daarvoor bestemde plaats opgenomen. 1) Dit deed u niet. Immers Dr v. d. Vaart Smit zond zijn protest in d.d. 29 Juli. Eerst in het nr. van 12 October kwam een zinsnede voor, terwijl u den tweeden zin zakelijk weergaf door te beloven uw lezers op de hoogte te zullen houden met het bewijsmateriaal dat Dr v. d. Vaart Smit zou ontleenen aan geschriften van Augustinus en Calvin. 2) Vergelijking met bovengenoemd ingezonden stuk d.d. 29 Juli zal u hiervan overtuigen.

Moge het stuk „feitelijk“ door u zijn weergegeven, het kwam door inlassching in uw artikel in bepaald licht te staan en was niet objectief. 3)

Duidelijk gezegd beteekent dit: „U heeft het stuk niet opgesteld“. 4) Wij verzekeren nogmaals nadrukkelijk: Het werd door ons beiden geheel opgesteld en blijft uitsluitend voor onze verantwoording.

Door uw „onthullingen“ wordt het hoe langer hoe moeilijker in kort bestek de zaak zuiver te stellen. Wat wij schreven: Onze predikant is niet de vroegere medewerker van de „N. R. Cl.“ „Van Geref. zijde“ is een volle waarheid.

Waar U, hooggeleerde heer, juist dezen anonieme „van Geref. zijde“ in één adem noemde met „onze“ Geref. medewerker van dit blad, daar moest dit wel verwarring stichten, een verwarring die door Uw laatste artikel zeer zeker nog grooter geworden is. 5)

Ons protest betrof het feit, dat een zakelijk dispute vertoebeld werd door vele bijkomstigheden.

Wat tenslotte betreft de handelwijze van hem of haar, die Doëg-diensten 6) bewees, wij willen hierover zwijgen. ...

Alleen zij opgemerkt, dat deze persoon absoluut niets weet van de geboorte der circulaire. 7) Het was een zaak van ons beiden.

Tenslotte kunnen wij verzekeren, dat wij ook door het vervolg van deze discussie nog versterkt zijn in de meening, dat ieder, die ons Geref. beginsel van harte

lijft, is potentiek. 8 deze gedee Niets meer Met ver

Zuid-Beij

1) Niet

houdt zich

inzicht te l

2) Hierin

op dit punt

gezegd:....

er één zin

de zakelij

zin zweg

rondborstig

in deze mis

3) Het s

dit moeten

4) Wij mo

iets duidelij

gezegd heb

Bovendien

voor wat w

gelieven te

zullen inzien

passen, niet

5) Mogen

tikel nog e

niet beweer

„Van Geref.

rees ons be

ladden bew

tigden alsof

kan iets zey

is en dat to

Daaraan ma

verzwegen

de anonym

„N. R. Cl.“

leven voor

met wie hij

Voorzichtig

misschien n

echter jour

ervan op d

te eiger. Z

schieden.

6) Ofschoo

niet te klag

inzenders n

7) Hierop

8) Gaarne

de broeders

voortaan n

op een dw

onthouden v

Onze leze

onze driestr

punt weersp

dat onze vri

karakter van

wanneer be

v. d. V. S.

de gemeente

onbeantwoor

He discus

heeft, moet ijveren voor een zakelijke, hoogstaande polemiek. 8) Naast pietistie tegen onzen predikant drong deze gedachte ons tot het schrijven onzer circulaire. Niets meer of minder.

Met verschuldigde gevoelens, hoogachtend,

H. REDERT.

W. TROOST Jarz.

Zuid-Beijerland, 11-12-'98.

1) Niet alleen onze, maar elke redactie behoudt zich de vrijheid voor in deze naar haar inzicht te handelen.

2) Hierin ligt de erkenning, dat hun circulaire op dit punt onjuist was. Daarin toch werd alleen gezegd: „...rukte de Amsterdamsche hoogleeraar er een zin uit en publiceerde dien wel“. Over de zakelijke weergave van den tweeden zin zwegen zij geheel. Waarom er nu niet rondborstig voor uit gekomen, dat hun circulaire in deze misleiden kon?

3) Het spijt ons wel voor de broeders, maar dit moeten wij betwisten.

4) Wij moeten de heeren het recht ontzeggen ons iets duidelijker te laten zeggen dan wij het zelf gezegd hebben. Dat is inderdaad niet objectief. Bovendien onwaar. Wij zijn alleen aansprakelijk voor wat wij schreven, niet voor wat zij ervan gelieven te maken. Wij hopen, dat de broeders zullen inzien, dat de methode, welke zij hier toepassen, niet deugt.

5) Mogen wij de heeren verzoeken om ons artikel nog eens rustig te herlezen? Wij hebben niet beweerd, dat Dr v. d. V. S. die „beruchte“ „Van Geref. zijde“ van vroeger was. Hiertegen rees ons bezwaar, dat zij door iets wat wij niet hadden beweerd tegen te spreken, den indruk vestigden alsof zij onze bewering tegenspreken. Men kan iets zeggen, wat op zichzelf volkomen waar is en dat toch niet de heele, de volle waarheid is. Daaraan maakten deze broeders zich schuldig. Zij verzweigen, dat Dr v. d. V. S. wel degelijk de anonieme Gereformeerde medewerker van de „N. R. Ct.“ is, die geschillen in ons kerkelijke leven voor een liberaal publiek uitstelt en daarin met wie hij het niet eens is, aanvalt en bestookt. Voorzichtigheidshalve vroegen we nog of hun dit misschien niet bekend was. Sindsdien hebben we echter journalistieke zekerheid verkregen, dat zij ervan op de hoogte waren. Dit maakt de zaak te erger. Zulks moest, broeders, alzoo niet geschieden.

6) Ofschoon wij over den toon van hun schrijven niet te klagen hebben, eert deze kwalifikatie den inzenders niet.

7) Hierop gaan we uiteraard niet in.

8) Gaarne gaan wij hiermee akkoord. Zullen dan de broeders beginnen met zichzelf te herzien en voortaan niets meer verzweigen, waardoor anderen op een dwaalspoor worden geleid en zich ook onthouden van uitdrukkingen als „Doegdiensten“?

Onze lezers kunnen nu zelf konstateeren, dat onze driestreep „Het masker af“ op geen enkel punt weersproken, laat staan weerlegd is. Alsook, dat onze vraag „waar en wanneer hebben we het karakter van Dr v. d. V. S. aangetast?“, „waar en wanneer hebben wij in twijfel getrokken, dat Dr v. d. V. S. actief is, vol ijver en zijn taak in de gemeente met eere vervult?“ ten eenenmale onbeantwoord bleef.

De discussie is thans gesloten.

HEPP.

LITERATUUR EN KUNST.

Moderne Kerstpoëzie.

Enkele weken geleden verscheen bij de U. M. „Holland“ te Amsterdam de verzenbundel „Sprongen“ van Jan H. de Groot, in zijn uiterlijk geheel de pendant van de Merodes „De Verloren Zoon“, waarover we pas geschreven hebben¹⁾.

Voorzoover wij weten is deze bundel de eerste van den heer de Groot en de samenroeping, althans gedeeltelijk, van verschillende hier en daar (o.a. in „Opwaartsche Wegen“, Callenbach's kerstboek) gepubliceerde verzen.

Deze omstandigheid verklaart den inhoud en tegelijk den titel. We vinden onder de ruim dertig verzen, die hier worden geboden, uitingen van gansch verschillende stemming en gedachten uit onderscheiden ontwikkelingsperiodes. Maar gezien het karakter van samenroeping en toevoeging, dat is dus van vereeniging van oud en nieuw, wekt dat geen verwondering. En de, soms grillige, wisseling van stemming is in den titel „Sprongen“ voldoende gemotiveerd.

¹⁾ in de nos van 1 en 7 December.

Over 't algemeen zijn deze verzen goed, de bewijzen, dat we in den heer de Groot een dichter mogen begroeten, wiens werk beloften bevat. We zouden dat nader kunnen en ook moeten aantonen, zoo de bedoeling van dit artikel was een bespreking van den bundel. Dat is echter thans ons doel niet. We hopen later nog wel eens de gelegenheid daartoe te vinden, als de dichter met een tweeden bundel voor den dag komt (zoo lang zal dat wellicht niet duren, want hij schijnt een spontaan en actief man); nu willen we een tweetal van deze verzen citeeren, als proeven van moderne christelijke poëzie over het feest, dat we de volgende week staan te vieren, het kerstfeest. Zoo sluiten we, naar sinds lang gevolgde gewoonte, ook in deze rubriek aan bij de gelegenheid van den tijd.

De beide verzen, die we bedoelen, sluiten bij elkaar aan. Ze leiden ieder voor zich onze aandacht naar den kerstmacht, maar belichten dan de twee groote tegenstellingen daarvan: de schamelheid van de kribbe en het majestueuze van den engelenzang. En in die tegenstelling wordt de groote, wonderse eenheid van het gebeuren gevat.

't Eerste vers is:

De Stal.

In schamel licht gedoken, was de stal
een stille plek, waar niets bewoog
dan 't kleine hoofd der moeder, dat zich boog
over een kind. Was dit Gods Zoon van wien 't Heelal
gezongen had? was dit de koning
die reddend zou wat was verloren?
Was deze stal genoegzaam tot zijn woning?
Was hier de Zoon van God geboren?

De wijzen bogen neder en aanbaden.
Bij hen geen vraag, geen twijfel, geen verwijt.
God zelf had hun schreden hier geleid.
Vertrouwen en geloof waren hun simpele daden.

En schuchter kwam ik nā en zag de kinderoogen.
Die zochten heel den twijfel van m'n hart.
Ik vond een blik van eindloos mededogen.
Van eindlooze liefde en eindlooze smart.

Men herkent hier aanstonds de vormen van het moderne vers. Maar ook de inhoud is gesteld naar dezen tijd: niet het eenvoudig verhalende (ofschoon dit vers simplistisch genoeg is) van den middeleeuwschen kerkzang, niet het lofverheffende van de 19e eeuwse lyriek, maar het impressionistische van het moderne vers, dat op eigen stemming en indruk is gebaseerd. Nog moderner van vorm is het tweede gedicht:

Kerstmacht.

Er blonken honderd wondren aan de hooge
wijde blauwfluweelen hemelbogen.
De nacht was luid van stilte, en zacht
doorgloed, zoals 't geluk in blijde kinderoogen
bloeit, en woordloos spreekt; zoo overtoogen
van geluk en vree was deze nacht.

En uit de Eeuwigheid brak los een licht,
dat goed was, wonder goed en groot. Eén schicht
oranje en bloedend rood, een warm geweld van
glaansen.

Dit was Uw ster, Uw hode, Uw gezant
van vree en van verlossing, God, Uw hand
Was opgericht aan al de hemeltransen.

Toen schoven heel de blanke hemelen open
Een symfonie van kleuren, een tuimelende val van
licht, gedropen
uit een Heelal van blauw en goud en smetloos wit.
En in de verre oneindigheid verloren.
Een woord van engelen, saam tot Goddelijke kooren.
Zij zongen... duizend stammen... God, één stem
Uw stem, die zong, die zong van 't kleine Bethlehem,
En van Uw grooten Zoon, die was geboren.

Impressionistische poëzie weer, in alles een vers van dezen tijd, waarvoor we noch den middeleeuwschen primitieven kerstzang, noch de 19e eeuwse breedlyrische kerstantate willen missen, maar dat toch als proeve van moderne gewijde kunst merkwaardig en van betekenis is.

C. T.

MUZIKALE KRONIEK.

Psalmen onder water.

De combinatie „psalmen in den nacht“ komt ons zeker meer bekend voor dan die van „psalmen onder water“, en toch is ze voor ons waterbouwkundig landje zoo karakteristiek. Niet omdat het woordje „water“ er in voorkomt, maar omdat aan het verhaal van die psalmen onder water verbonden is de naam van een van Nederlands meest beroemde waterbouwkundigen uit vroegeren tijd, van wien we allen den naam althans wel kennen: Jan Adriaansz Leegh-water.

Waarschijnlijk hebben we op school wel 't rijtje geleerd van stoomgemalen die den Haarlemmermeerpolder drooghouden, en toen vroeg meester behalve de Cruquius en de Lynden zeker ook de „Leegh-water“. Toen is er

ons bij verteld, dat dat stoomgemaal dien naam gekregen had, omdat er vroeger een ingenieur Leegh-water in Holland geleefd heeft, die al verschillende plassen had drooggelegd, en op 't lumineuze idee kwam om ook het groote „Meer“, dat voortdurend knabbelde aan de onsoliede veenoevers, en dat met stormweer steeds nieuwe slachtoffers maakte, te bedijken en droog te malen. Nu, zijn plannen, uitgewerkt in zijn „Haarlemmer-Meerboek“, werden beroemd, maar de verwezenlijking liet zich enkele eeuwen wachten, te lang dus dan dat de maker daar nog genoeg van kon beleven.

Diezelfde Leegh-water schreef ook nog een boekje, getiteld: Een Kleyn Chronykje, waarin hij allerlei jeugtherinneringen pakkend verteld en verschillende evenementen uit zijn ingenieursloopbaan alleraardigst beschreven heeft.

Een van die „notabele stukken“, zooals L. ze noemt, draagt tot opschrift: „Van het Onder water-gaan, geschied in den Hage, in 't huyzen van Prins Maurits, en andere groote Heeren, een konst toot te voeren gehoort, of gezien,“ terwijl het vervolg luidt: „De tweede Onderwater-duiking, geschied tot Amsterdam“. Die moeten we hebben.

't Is de pittige beschrijving van een pracht-demonstratie, door Leegh-water bij Amsterdam gegeven: drie kwartier bleef hij onder de oppervlakte van de watering, at onderwijl een paar peten half op, schreef met pen en inkt op een stuk papier: „dit heb ik voor Amsterdam in de Watering onder water geschreven“, liet dat papier bij 't hovenkomen zien, 't was heelemaal drooggebleven! — en verhaasde de kijkers, in dit geval ook kunstenaars, door een paar liederen op de schalmey te spelen. Vooruit had Leegh-water aangekondigd, wat hij alzo zou doen; zoo lezen wij over 't musiceeren op den bodem van de vaart: „ook hadde ik mede een schalmey¹⁾ by my daar ik wel²⁾ op konde speelen/ dien ik mede by my in myn zak dede/ en zeide daar zal ik verscheiden Voizen³⁾ en Psalmen op spelen/ dat gy dat haven water op het land hooren ende verstaan zult“.

Begrijpelijkwijze was de verwachting hoog gespannen, toen 't zoover kwam dat L. zou onderduiken; maar onze waterrol was niet lang en dus (we geven 't woord weer aan hemzelf): „Doen ik gered was/ ende wel wakker konde zwemmen⁴⁾/ ende ook mede een Jongman was zo gaf my den Almogenden God de crymoedigheid/ dat ik met een goede couragie in 't water sprong/ myn aangezigt na het volk toewende/ ende zeide: adieu gy vrome⁵⁾ Borgers van Amsterdam/ dat is u ter eeren/ daar ga ik onder“.

Nietes werkt Leegh-water zijn programma af; ook de prestaties op de schalmey lukten heel goed: „ende op de Schalmey speelde ik mede onder water op den grond/ dat het volk die op het Land stonden boven water gemakkelijck hooren ende verstaan konden/ onder allen⁶⁾ speelde ik mede den 23 Psalm, Myn Godt voert my als myn herder gepresen, dat die luiden die op de kant van de shoet stonden/ zeiden/ hoort eens mannen dat speelt hy nu!“.

Hoe onze musicius dat klaar kreeg, begrepen de omstanders geen van allen, en Jan Adriaansz wacht er zich wel voor 't hem te vertellen. Hij hoort dat de een 't toeschrijft aan olie waarmee hij zich bestroken zou hebben vóór 't duiken, de ander denkt dat er looverij achter zit, maar zelf bepaalt hij zich tot de opmerking: „Ik hadde gedaan gelyk de Comedianten doen/ ik speelde het spel te regt/ zonder iets te haperen/ ofte te manueren; die het spel niet en kan/ die en speelt het niet“. Toch beschouwde Leegh-water die demonstratie niet als een gepochtoertje, maar zag hij heel goed de belangrijkheid van zijn prestaties voor de praktijk: „Nu voort wat de Konste belangt⁷⁾ men vindt in 't Boek Johs geschreven in het 28 Cappittel in het 12 vers/ Men keert den stroom des waters, ende brengt dat daar verborgen in is, aan 't ligh/ So dat ik niet en weet enige konsten te bedenken/ die zo bequame⁸⁾ en zo zoet⁹⁾ zyn om verborgen schatten van de grond te halen“, enz.

Dat Leegh-water onder water psalmen speelde, was zeker niet alleen om aan den smaak van het toegestroomde 17de eeuwse publiek te voldoen, want deze beroemde waterbouwkundige was tegelijk een ernstig Christen, die de gelegenheid aangreep om te getuigen en te vermanen, ook in zijn publicaties. Zoo vertelt hij van den vreeselijken brand, die het dorp De Ryp op 6 Januari 1654 teisterde, maar voegt er de volgende treffende vermaning aan toe: „Ende inzonderheit gy Borgers en inwoonders van de Ryp, laat deze bezoeking nimmermeer uit uwe gedagten gaan/ weest niet als de kinderen, die de roede lures Vaders te vorgeefs ontvangen/ die wel kryten en kermen zoo lang als zy de slagen voelen; maar dezelve over zynde wederom haar onde gangen gaen. So menigmaal als gy uwe verbranden muren aanziet/ zo weest gedagtig dien schrikkelijken Nagt, en hoe haast des menschen toeverlaat ter neder worpen kan worden; als gy uwe ledige Erven beschoot/ zo gedenkt/ dit zyn de plaatsen daar zo menig idel¹⁰⁾ krakeel en onrust om geweest is/ ziet hoe ze nu leggen; niet hoe den mensch hem zelvyn plaagt met idel¹¹⁾ bekommring/ dikwijls tot op zijn